

PROGRAM PODRŠKE MARGINALIZIRANIM GRUPAMA (PPMG)

NOVEMBAR 2016.

700.000 MARAKA ZA PODRŠKU MARGINALIZIRANIM GRUPAMA ŽENA U RAZVOJU BIZNISA

USAID-ov Program podrške marginaliziranim grupama u saradnji sa devet jedinica lokalne samouprave, osigurao je sredstva od oko 700.000 konvertibilnih maraka za "Fond za podršku marginaliziranih grupa žena".

U hotelu Bristol, 23. novembra 2016. godine, održan je i sastanak predstavnika jedinica lokalne samouprave

i tima USAID/PPMG, a tema sastanka bila je izrada Modela podrške razvoja biznisa, koji će se primjenjivati u raspodjeli sredstava za razvoj biznisa.

Javni poziv za dodjelu sredstava za podršku u razvoju biznisa marginaliziranim grupama žena iz Rudog, Livna, Kalinovika, Teslića, Prijedora, Konjica, Tešnja, Zvornika i Visokog, trebao bi biti raspisan u januaru naredne godine.

USAID/PPMG podržat će pokretanje i razvoj biznisa ženama žrtvama nasilja, ženama s invaliditetom, majkama

SADRŽAJ

700.000 maraka za podršku marginaliziranim grupama žena u razvoju biznisa	I
Tračak nade za djecu i osobe sa invaliditetom.....	2
Proces deinstitucionalizacije u BiH je potreba.....	3
Prihvatišta za djecu su neophodna!.....	4
Bogatiji knjižni fond u odjeljenjima Biblioteke za slike i slabovidne u Goraždu i Zenici.....	5
USAID/PPMG organizovalo dva treninga za službenike/ce za mlade.....	5
Pozitivno okruženje za duševne bolesnike.....	6
Dan otvorenih vrata udruženja „Dajte nam šansu“.....	6
O problemu trgovine ljudima i na časovima razredne nastave.....	7
Projekcija filma „Slobodni“ za studente Filozofskog fakulteta.....	7

osoba s invaliditetom, te nezaposlenim mladim ženama. Pomoć je usmjerena marginaliziranim grupama žena koje su u dugoročno nepovoljnem položaju i koje se, prema brojnim statističkim podacima, svakodnevno dovode na margine društva.

Svakom odobrenom biznisu bit će pružena i mentorska podrška u prvoj godini djelovanja, u svim dijelovima realizacije.

“Fond za podršku marginaliziranim grupama žena” podržali su USAID/PPMG i jedinice lokalne samouprave u jednakim omjerima.

TRAČAK NADE ZA DJECU I OSOBE SA INVALIDITETOM

U ponedjeljak, 28.11.2016. godine potpisani je sporazum o uspostavljanju Servis centra u Foči za djecu i osobe sa invaliditetom.

Otvaranje Servis centra koji će osigurati besplatnu podršku osobama sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, sa 50.000 KM podržao je Program podrške marginaliziranim grupama (USAID/PPMG), a inicijator osnivanja Centra je UG “Tračak nade” iz Foče.

UG "Tračak nade" je udruženje djece i omladine sa smetnjama u razvoju koje je osnovano sa ciljem da brine o ovoj populaciji i njihovim potrebama, te da im pomogne da se zajedno bore za svoja prava i jednakost u društvu bez predrasuda.

Cilj otvaranja Servis centra je osigurati alternativne usluge socijalne zaštite na području općine Foča, kao i susjednih općina, te poboljšati kvalitetu života i položaj osoba sa invaliditetom.

Servis centar u Foči koji će osobama sa invaliditetom i smetnjama u razvoju kroz organizovanje radionica, treninga i edukacija omogućiti sticanje praktičnih znanja i vještina, a koje će doprinijeti njihovoј većoj samostalnosti, svečano će biti otvoren 3. decembra 2016. godine. Sa korisnicima Centra radit će stručnjaci iz oblasti medicine, psihologije i socijalnog rada.

zajednica, organizacija za osobe s invaliditetom i drugi akteri sistema socijalne zaštite.

Ministrica za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo Amela Dautbegović, koja je učestvovala na sastanku u organizaciji Saveza organizacija za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama FBiH - SUMERO i USAID-om, istakla je da su resorno ministarstvo, Vlada i Skupština Kantona Sarajevo opredijeljeni da se proces prevencije i deinstitucionalizacije u potpunosti implementira, te da je postupak potpisivanja sporazuma, koji bi omogućio da ovi procesi zažive u Kantonu Sarajevo, u punom kapacitetu.

Cilj deinstitucionalizacije je zamijeniti dugogodišnji zastarjeli sistem institucionalnog zbrinjavanja osoba s intelektualnim teškoćama u BiH, te razviti servise za podršku i život u lokalnoj zajednici, kao alternativu stacionarnim ustanovama.

Procesom deinstitucionalizacije nastoji se spriječiti diskriminacija i isključivanje ove populacije iz svih segmenata života, što je i obaveza države prema UN konvenciji o pravima osoba s invaliditetom.

Laura Nuss je istaknuta stručnjakinja u pružanju podrške osobama sa poteškoćama u razvoju i drugim vrstama

PROCES DEINSTITUCIONALIZACIJE U BIH JE POTREBA

Laura Nuss, stručnjakinja iz Sjedinjenih Američkih Država koja ima preko 30 godina iskustva u pružanju podrške osobama sa poteškoćama u razvoju i drugim vrstama invaliditeta, od 14. do 18. novembra bila je u posjeti Bosni i Hercegovini.

Tokom svog boravka u BiH posjetila je Savez organizacija za podršku osobama s intelektualnim teškoćama FBiH – Sumero, Servis centar u Sarajevu „Dajte nam šansu“, Biblioteku za slijepa i slabovidna lica BiH, životne zajednice za osobe sa intelektualnim poteškoćama u Jajcu i Zenici, te se sastala sa svim relevantnim predstvincima vlasti i institucija koje mogu i trebaju brinuti o ovoj populaciji.

U prostorijama Saveza organizacija za podršku osobama s intelektualnim teškoćama FBiH – Sumero, a u saradnji sa USAID-om, organizovan je i "Razgovor s Laurom Nuss". Cilj organizovanja druženja sa Laurom Nuss bio je razmjena iskustava u procesu deinstitucionalizacije, te da se kroz konstruktivan razgovor otvore nove teme koje će poboljšati ovaj proces u Bosni i Hercegovini.

Sesiji su prisustvovali predstavnici Ambasade SAD-a, USAID Misije u BiH, Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, JU Kantonalni centar za socijalni rad, te predstavnici lokalnih

invaliditeta. Prvu polovinu svoje karijere provela je radeći sa lokalnim zajednicama, pomažući osobama sa poteškoćama u razvoju da napuste velike državne institucije i vrate se u svoje domove, a potom je radila na različitim pozicijama u vlasti, poput dizajniranja i upravljanja uslugama koje lokalne zajednice pružaju djeci i odraslima.

Proces deinstitucionalizacije u BiH podržava i Program podrške marginaliziranim grupama USAID/PPMG.

PRIHVATILIŠTA ZA DJECU SU NEOPHODNA!

Udruženje Zemlja djece u Bosni i Hercegovini u okviru projekta „Ujedinjeni u borbi protiv modernog ropstva djece“ koji podržava USAID/PPMG i u novembru je provodilo aktivnosti kojima pruža podršku djeci identifikovanoj kao potencijalnim žrtvama trgovine ljudima. Udruženje je nastavilo s aktivnostima koje će ovoj populaciji osigurati ostvarivanja osnovnih prava iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, održivog uključivanja djece u školski sistem kroz aktivnosti predškolske pripreme i podrške u savladavanju gradiva, te smanjenja njihove izloženosti rizicima kroz preventivne edukacije za djecu i roditelje.

Udruženje je, osim savjetodavnih razgovora sa trideset roditelja na teme ostvarivanja osnovnih prava i na teme koje se odnose na značaj obrazovanja, posljedice dječjeg rada na ulici, trgovine ljudima, organiziralo i savjetovanje za devetnaestero djece. Ukupno je obavljeno 57 savjetodavnih razgovora tokom novembra. Tokom novembra se intenzivno radilo sa osmoro djece i devet roditelja u Kiseljaku kako bi se podstakli na redovno poхађање nastave, ali i poboljšao ukupni odnos prema obrazovanju.

„Učiteljice, ne mogu više ovo da izdržim, otac me jutros natjerao da idem proziti, nije mi dao ni da jedem. Pomozite mi, dosta mi je više ovakvog života! Ako ne donesem 20 ili 25 KM, otac me tuče. Molim vas da idem u Prihvatište, ne mogu više ovako živjeti!“ - poruka je i apel je za pomoć tinaestogodišnjeg dječaka, korisnika Dnevнog centra. Dječak je na vlastitu inicijativu tražio da ga smjestete u Prihvatište za djecu bez adekvatnog roditeljskog staranja, što je i stvarni pokazatelj koliko je zaista potrebno i neophodno raditi s djecom na obrazovanju, ali i pružanju pomoći

kada je u pitanju trgovina ljudima i iskorištavanje djece u ekonomski svrhe. Dječak nikada nije pohađao školu, a u Dnevni centar je dolazio, u potrebi za hranom, čistom odjećom. U saradnji sa Centrom za socijalni rad, dječak je smješten u Prihvatište u najkraćem roku.

BOGATIJI KNJIŽNI FOND U ODJELJENJIMA BIBLIOTEKE ZA SLIJEPE I SLABOVIDNE U GORAŽDU I ZENICI

U okviru projekta „Izdavanje časopisa Svetlo misli i snimanje knjiga na CD“ Biblioteka za slijepa i slabovidna lica u Bosni i Hercegovini u novembru je za svoje čitatelje/ke pripremila književno djelo „Sapfin skok“ autorice Erike Jong. Zahvaljujući ovoj knjizi čitatelji/ce imat će priliku uživati u proznim djelima u kojim autorica Jong piše o ženama, ljubavi, avanturama i nezavisnosti pjesnikinje Sapfe s Lezbosa. Biblioteka je za čitatelje/ke pripremila i novembarski broj časopisa „Svetlo misli“. „Časopise sam sa zadovoljstvom preslušala. Sadržaj je dosta kvalitetan, a posebno mi se dopada što je uvedena rubrika Recepti.“ – istakla je čitateljka Anica Stvarnik Iz Biblioteke ističu da su zahvaljujući projektu „Izdavanje časopisa Svetlo misli i snimanje knjiga na CD“ obogatili knjižni fond u dva isturena odjeljenja u Goraždu i Zenici.

SLUŽBENICI/E ZA MLADE S NOVIM ZNANJIMA I VJEŠTINAMA

Treninzi „Timski rad i liderstvo u radu s mladima“, te „Administrativne procedure u vlasti i općinama“ održani su od 7. do 11. novembra 2016. godine u Brčkom.

Cilj organizovanja ovih treninga bio je omogućiti razmjenu iskustava, ukazati na najbolja rješenja u oblasti kreiranja strategije za razvoj politika prema mladima na općinskom nivou, te poboljšati komunikacijske vještine za službenike/ce za mlade.

Treninzi su učesnicima pružili mogućnost da se upoznaju

sa standardizacijom pozicije službenika/ca za mlade, osnovama omladinskog rada, ljudskim pravima, te pojmovima diskriminacija i predrasude. Govorilo se i o tome šta je dobar budžet za mlade, kako vezati budžete sa strategijama za mlade i njihovim provedbama, ali i o važnosti timskog rada.

U okviru treninga o timskom radu i liderstvu učesnici su savladali vještine prezentacije, moderiranja i naučili šta znači aktivno slušati, dok je trening o administrativnim procedurama omogućio da saznaju više o zakonima, procedurama, ali i značaju strateškog planiranja.

Treninzima koji su održani u Omladinskom centru Brčko prisustvovao je 21 učesnik/ca, odnosno državni službenik/ca za rad sa mladima.

POZITIVNO OKRUŽENJE ZA DUŠEVNE BOLESNIKE

Udruženje građana „Budućnost“ iz Modriče u okviru projekta „Inicijativa za razvoj zaštićenog stanovanja za lica sa mentalnim teškoćama kroz male kuće zajednice“ nastoji stvoriti pozitivno okruženje u dvanaest lokalnih zajednica kako bi iskoristili sve resurse i osnovali kuće za zaštićeno stanovanje, te na taj način doprinijeti humanijem i sveobuhvatnijem dugoročnom vanbolničkom zbrinjavanju hroničnih duševnih bolesnika.

Udruženje i dalje radi na usavršavanju uspostavljenih servisa podrške u lokalnim zajednicama namijenjenim pacijentima i njihovim srodnicima kojim će povećati njihova znanja i vještine za lakše funkcionisanje u zajednici.

O značaju i uspjehu koji postižu radionice govorи i izjava korisnika iz Dervente: "Meni moja majka sad dopušta da uključim mašinu, jer smo ovdje učili zajedno šta ja mogu, a šta ne mogu. Volio bih da mi vjeruje i da mogu više stvari uraditi oko kuhinje."

U sklopu uspostavljanja klubova podrške u centrima za mentalno zdravlje, s predstavnicima ovih institucija je dogovoreno kreiranje novih radionica za korisnike uzimajući u obzir prijedloge tema za radionice predložene od strane svih korisnika i srodnika, koji posjećuju ove klubove jednom sedmično. Kreirane su i nove teme za rad u klubovima, te dostavljene centrima za mentalno zdravlje.

Servis centra Dajte nam šansu - Zvjezdice Banja Luka, te udruženja iz Foče i Tuzle.

Kako je zaključeno tokom sastanka, Pitanje servis centara, kao oblika podrške cijeloj porodici djece i osoba s poteškoćama u razvoju, mora se sistemski riješiti, a dogovoren su i konkretni koraci koji vode ka sistemskoj podršci porodicama djece i osoba s poteškoćama u razvoju.

Nakon Dana otvorenih vrata na email udruženja stigla je i poruka podrške jednog od roditelja.

„Želim se zahvaliti američkom narodu za njihovu donaciju dnevnom centru za djecu s invaliditetom Udruženja Dajte nam šansu, zbog čega po prvi put u svom životu moja petnaestogodišnja autistična kćerka i njena porodica imaju pristup uslugama za pružanje

DAN OTVORENIH VRATA UDRUŽENJA "DAJTE NAM ŠANSU"

Zaposlenici/e i korisnici/e Udruženja porodica djece i osoba s poteškoćama u razvoju "Dajte nam šansu" 15. novembra 2016. godine organizovali su Dan otvorenih vrata u Servis centru u Sarajevu. Održan je sastanak kojem je prisustvovala i Laura Nuss, istaknuta aktivistkinja iz SAD-a, predstavnici USAID-a, kantonalni ministri i predstavnici iz oblasti obrazovanja i zdravstva općine Novi Grad Sarajevo, te roditelji djece sa poteškoćama u razvoju. Sastanku su prisustvovali i predstavnici/e

podrške koju od svoje vlasti nije nikad dobila. Iako se s političkog aspekta protivim dnevnim centrima jer ih smatram samo još jednim oblikom institucionalizacije osoba s invaliditetom, kao roditelj sam primoran prihvati i biti zahvalan na jedinoj usluzi koja je dostupna mojoj kćerki i koju joj pruža nevladina organizacija koju finansira USAID – Američka agencija za međunarodni razvoj. Od srca vam hvala!“ – poručuje jedan od roditelja.

O PROBLEMU TRGOVINE LJUDIMA I NA ČASOVIMA RAZREDNE NASTAVE

Za srednjoškolce iz Cazina organizovane su radionice o problemu trgovine ljudima. Više od 30 učenika prisustvovalo je predavanjima psihologa Adila Osmanovića, a učili su o opasnostima s kojima su suočeni ljudi i djeca u svakom dijelu svijeta, kao i o tome na koji način mogu iskoristiti institucije i potražiti pomoć. U novembru su održane i dvije radionice za profesore i nastavnike na području općine Cazin. Profesori i nastavnici aktivno su učestvovali u diskusijama, te su istakli da je ovo prvi put da se organiziraju radionice o ovoj temi u školama. Istakli su da je značajno razgovarati s mladima o problemu prosjačenja, te su tražili plan i način provođenja radionica i problemu trgovine ljudima kako bi ih mogli obrađivati na časovima odjeljenske zajednice.

PROJEKCIJA FILMA “SLOBODNI” ZA STUDENTE FILOZOFSKOG FAKULTETA

Na inicijativu USAID-ovog Programa podrške marginaliziranim grupama (USAID/PPMG), u petak, 18. novembra 2016. godine u prostorijama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu organizovana je projekcija filma “Slobodni”.

Projekcija je organizovana za studente četvrte i pete godine Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Riječ je o prikazivanju višestruko nagrađivanog dokumentarnog filma autora Tomislava Žaje, a koji prati ljudе zatvorene u institucijama za osobe s intelektualnim teškoćama i njihov put u samostalan život, što je jedna od obaveza svih država potpisnica UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.

Projekcija je organizovana kako bi se ukazalo na važnost podrške procesu deinstitucionalizacije i mogućnostima poboljšanja statusa osoba s intelektualnim teškoćama u Bosni i Hercegovini.

Sa studentima je svoja iskustva života u institucijama i procesa prelaska u životnu zajednicu, koja mu je omogućila samostalan život, podijelio i jedan od korisnika usluga Saveza organizacija za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama SUMERO FBiH. Projekcija filma “Slobodni” organizovana je u saradnji sa Savezom organizacija za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama SUMERO FBiH i Društвom psihologa u Federaciji BiH.

USAID - Program podrške marginaliziranim grupama (PPMG)
Program provodi Institut za razvoj mladih KULT
u partnerstvu sa NGO & BUSINESS AUDIT d.o.o.
Ul. 4. viteške brigade 34-36 • 71210 Ilidža • Bosna i Hercegovina
T: +387 33 778 766
F: +387 33 778 779
www.ppmg.ba